

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 18

01.11.2016 – 15.11.2016

Foreign
Policy
Research
Institute

**Видання "INTERNATIONAL WEEKLY"
здійснюється за підтримкою
ФОНДУ ФРІДРІХА НАУМАННА ЗА СВОБОДУ
та Центру інформації та документації
НАТО в Україні**

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Президентські вибори в Болгарії та Молдові як виклик євроінтеграції</i>	<i>3</i>
Безпека та оборона.....	5
Візова політика та регіональне співробітництво	5
Політичний діалог	6
Інші події в ЄС.....	6
Україна – НАТО.....	8
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	8
<i>Яке майбутнє очікує НАТО після обрання Д.Трампа президентом США?</i>	<i>8</i>
Євроатлантичний процес в Україні.....	10
Зовнішня політика.....	11
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	11
<i>Чи скористається Україна звітом Міжнародного кримінального суду?</i>	<i>11</i>
Україна та інші міжнародні організації	14
Двосторонні відносини	14
ВЕЛИКОБРИТАНІЯ.....	14
СЛОВЕНІЯ.....	14
ШВЕЦІЯ	16
Опір російській гібридній війні	18
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	18
<i>«Русский мир» розповсюджується там, де є анклав радянської свідомості</i>	<i>18</i>

Україна – Європейський союз**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ*****Президентські вибори в Болгарії та Молдові як виклик євроінтеграції***

На минулих вихідних у Болгарії та Молдові пройшли президентські вибори, за підсумками яких до влади прийшли проросійські політики. В Болгарії було обрано генерал-майора, командувача ВПС Болгарії Румена Радева, який балотувався від Болгарської соціалістичної партії. У Молдові президентом обрали Ігоря Додона, голову Партії соціалістів. Що об'єднує ці політичні події?

Два політики у передвиборчій агітації демонструвати гарне відношення до Росії. Ігор Додон обіцяв відновити зв'язки з Москвою. Раніше, І. Додон назвав Крим «російською територією»¹. Новообраний молдовський президент заявив про бажання провести референдум для відміни асоціації з ЄС і заявив, що виступає за інтеграцію Молдови в Євразійське економічне співтовариство (ЄАЕС)². Старший аналітик Інституту ЄС з питання дослідження питань безпеки Ніку Попеску вважає, що такі обіцянки залишаються обіцянками, оскільки в останні роки більше 50% товарообігу припадало на ЄС і менше 20% - на Росію. Таким чином, скасування Договору про асоціацію з ЄС призведе до економічної катастрофи в країні³. Крім того, І. Додону буде важко змінити зовнішньополітичний курс, оскільки його політична сила не контролює більшість в парламенті. Тим не менш, І. Додон протягом виборчої кампанії обіцяв розпустити парламент.

Що стосується новообраного президента Болгарії Румена Радева, він протягом виборчої кампанії обіцяв домогтись зняття санкцій з РФ. Правда, Румен Радев ніяким чином не зможе вплинути на розгляд питання продовження санкцій проти РФ, яке відбудеться в грудні, оскільки ще не встигне набути президентські повноваження. Румен Радев матиме такі ж структурні обмеження, як і Ігор Додон, оскільки Болгарія також являється парламентською республікою. Прем'єр-міністр Болгарії Бойко Борисов заявив, що подає у відставку. Борисов погрожував відставкою з метою мобілізації виборців за претендентку від провладної партії Цецку Цачеву. Але остання отримала лише 36% голосів.

Деякі експерти прогнозують, що відставка Борисова дає йому шанси набрати електоральних балів на виборах в наступному році, оскільки наближається

¹<http://dw.com/p/2Se4O>

²<http://korrespondent.net/world/3773559-dodon-zadumal-referendum-ob-otmene-assotsyatsyy-s-es>

³<http://dw.com/p/2SgMi>

опалювальний період, що несе з собою високі рахунки на тепло і електроенергію⁴. Румену Радеву приписують націоналістичні погляди. В контексті того, що радикальні праві отримали близько 17% голосів у першому турі використовуючи агресивну ксенофобську кампанію, видається, що проблема біженців та сусідство з Туреччиною викликає істерію в болгарського населення.

Таким чином, хоча обидва кандидати отримали підтримку на тлі зростання євро скептичних настроїв і популярності проросійських гасел, віри в допомогу «матінки Росії» серед населення обох країн. Не варто відкидати в цьому безпосередній ідеологічний та інформаційний вплив Кремля. Обидва кандидати демонструють намір бути проросійськими гравцями відкидаючи вірність курсу на європейську інтеграцію. Безумовно і те що цей інформаційний вплив Росії ліг на сприятливе тло - важку економічну ситуацію в обох країнах. На руку Ігорю Додону зіграли масові розкрадання, в яких підозрюють близьких до проєвропейської владної верхівки осіб. Результати виборів в Болгарії та Молдові мають стати уроком для Європейського Союзу, оскільки вони показують головну невдачу Східної політики та інструменту асоціації зокрема – широкі верстви населення не можуть безпосередньо скористатись плодами європейської інтеграції.

Досвід виборів в Болгарії та Молдові поширюється і на Україну та має бути вивчений, як громадянським суспільством, так і європейськими політиками. Українська влада має схильність використовувати такі показні проекти, як безвізовий режим для уникання реального реформування політичних інститутів в країні. Така стратегія не виглядає ефективною в довгостроковій перспективі, оскільки все менший відсоток населення може скористатись можливістю безвізової подорожі до країн ЄС. За продовження існуючого курсу, всі інші верстви населення ставатимуть уразливими до будь-якої популістської ідеології, яка скоріш за все, матиме анти-європейське спрямування.

⁴<http://dw.com/p/2Sgi2>

Безпека та оборона**ЄС офіційно оприлюднив рішення про санкції щодо «депутатів Держдуми Росії» з Криму****09.11.16**

Євросоюз оприлюднив у своєму Офіційному журналі рішення щодо санкцій за результатами організованих Росією незаконних виборів в анексованому Криму.

«З огляду на організацію Російською Федерацією виборів до Держдуми у незаконно анексованому Криму і Севастополі Рада (ЄС – ред.) вважає, що шість осіб мають бути додані до переліку осіб і компаній, щодо яких діють обмежувальні заходи», – йдеться в документі.

Міністри економіки і фінансів країн-членів Європейського союзу раніше ухвалили розширений список російських діячів в окупованому Росією українському Криму, яких будуть стосуватися санкції ЄС. За повідомленням власного кореспондента Радіо Свобода у Брюсселі, йдеться про шість осіб із окупованого Криму, яких Росія вважає обраними там депутатами своєї Державної думи, нижньої палати парламенту.

Рада ЄС у форматі економічних і фінансових питань ухвалила нові позиції в цьому списку, щодо яких запровадять обмежувальні заходи у зв'язку з діями, пов'язаними з підривом територіальної цілісності, суверенітету й незалежності України, повідомив Петер Кажимір, міністр фінансів Словаччини, яка нині головує в Раді Євросоюзу.

Загалом у Криму і місті Севастополі, які під російською окупацією адмініструються окремо, Москва вважає обраними до Державної думи Росії вісім осіб: чотирьох в одномандатних округах (трьох на території Автономної Республіки Крим і одного в Севастополі) і так само чотирьох за партійним списком прокремлівської партії «Єдина Росія». Двоє з них уже перебувають у санкційному списку, шість додали нині.

Європейський союз, як і більша частина світу, не визнає результатів «виборів до Держдуми Росії» на території українських Криму і Севастополя, як не визнає і претензій Росії на володіння окупованим Кримом.

Євросоюз, як і США, країни-члени «Групи семи» і ще деякі держави, у кілька етапів, починаючи з 2014 року, запровадив у зв'язку з дестабілізацією України і агресією Росії проти неї у Криму, а потім на Донбасі загалом кілька пакетів санкцій, головню проти російських фізичних і юридичних осіб, але також проти осіб та інституцій із лав донбаських і кримських сепаратистів і представників колишнього керівництва України. Крім того, санкції накладені й на деякі галузі економіки Росії.

Радіо Свобода**Візова політика та регіональне співробітництво****У ЄС запропонували допомогу щодо повернення незаконно здобутих активів – міністр****07.11.16**

Міністр юстиції України Павло Петренко повідомив, що в Європейському союзі запропонували допомогу в розробленні та ухваленні в Україні законодавства, що дасть можливість повертати державі незаконно отримані активи.

Як написав він у фейсбуці, це питання стало окремим пунктом діалогу в перебігу його зустрічі з головою представництва Євросоюзу в Україні Югом Мінґареллі.

Зокрема, посол ЄС запропонував провести окрему зустріч із експертами ЄС і в деталях обговорити це питання, повідомив міністр.

Повернення у власність України незаконно здобутих активів постало після втечі з України представників попередньої влади країни, багато з яких вивели такі свої активи за кордон.

Радіо Свобода**Іванна Климпуш-Цинцадзе: Ми не хочемо бути заручниками рішення щодо механізму призупинення "безвізу"****08.11.2016**

Під час робочого візиту до Брюсселя Віце-прем'єр-міністр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе взяла участь у засіданні Комітету

Європейського Парламенту із закордонних справ за участю представників національних парламентів держав-членів Європейського Союзу. Виступаючи перед європейськими парламентаріями, вона закликала всі політичні групи звернутися до колег у Нідерландах, аби досягти прийнятного для України та ЄС рішення щодо ратифікації Угоди про асоціацію. «Ми віримо у цінності, обіцянки та чесність. Україна обрала Європу, і Росія карає нас за це», – сказала Іванна Климпуш-Цинцадзе.

Також Віце-прем'єр-міністр поінформувала про прогрес українських реформ в умовах війни. Зокрема, вона звернула увагу на те, що Україні вдалося досягти невеликого зростання економіки на 1% цього року, очистити банківську систему, значно зменшити енергоспоживання, вчасно запустити систему електронного декларування статків чиновників. За її словами, важливим досягненням України є також масштабування системи електронних закупівель ProZorro, ефективність якої визнали в усьому світі, і завдяки якій цьогорічочікується 16-відсоткова економія коштів у сфері державних закупівель.

Віце-прем'єр подякувала за рішення запропонувати Європарламенту збільшити безмитні квоти на українські товари сільського господарства і висловила сподівання на позитивне рішення ЄС у цьому питанні.

Говорячи про процес запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС, Іванна Климпуш-Цинцадзе наголосила на тому, що наша держава виконала усі 144 пункти Плану візової лібералізації. «Ми зробили все, що від нас вимагали. Очікуємо на чесне виконання європейськими партнерами своїх обіцянок. Ми не хочемо бути заручниками рішення щодо механізму призупинення «безвізу», – сказала вона.

Окремо Віце-прем'єр зупинилася на ситуації на тимчасово окупованих територіях України. Вона вкотре наголосила на тому, що рух у політичній складовій Мінських угод можливий лише після виконання їхньої безпекової частини. «Ми чуємо голоси у Європі, які закликають покращити відносини з Росією в той час, коли триває війна. Це виглядає як капітуляція Європи. Ми віримо у свободу та демократичні цінності і цим відрізняємося від Росії. Ми не обирали Росію своїм ворогом, це Росія обрала Україну своїм ворогом. Європа не обирала Росію своїм опонентом, це зробила Росія», – підкреслила Іванна Климпуш-Цинцадзе.

Урядовий портал

Політичний діалог

У ЄС запевнили в незмінності політики щодо України після обрання Трампа у США

11.11.16

Верховний представник Європейського союзу з закордонних справ і політики безпеки Федеріка Могеріні заявила, що політика Євросоюзу щодо України не зміниться після обрання майбутнім президентом США Дональда Трампа, якого сприймають як прихильно спрямованого до Росії.

Політику ЄС визначає не Вашингтон, наголосила вона в інтерв'ю медіакомпанії «Німецька хвиля».

Зокрема, сказала Могеріні, Євросоюз і далі буде вважати анексію Криму Росією незаконною.

«Наша підтримка України, її територіальної цілісності залишиться незмінною», – наголосила вона.

Обраний майбутній президент США Дональд Трамп у перебігу передвиборної кампанії не раз висловлював заяви, прихильні до Росії і її президента Володимира Путіна, і припускав імовірність розглянути можливість визнати належність Росії окупованого нею нині українського Криму.

Радіо Свобода

Інші події в ЄС

ЄС визнав, що повітряні удари авіації Сирії й Росії по Алеппо можуть становити військові злочини

17.10.2016

Міністри закордонних справ країн-членів Європейського союзу, що зібралися на засідання Ради ЄС у Люксембурзі, рішуче засудили повітряні удари авіації влади Сирії й Росії по цивільних цілях у сирійському місті Алеппо й заявили, що ці удари можуть становити військові злочини.

Як мовиться в заяві від імені всіх 28 країн-членів ЄС, від початку наступу на Алеппо сил режиму президента Сирії Башара аль-Асада і його союзників, у першу чергу Росії, «інтенсивність і масштаб повітряних бомбардувань східної частини Алеппо стали очевидно непропорційними».

У перебігу наступу відбуваються «цілеспрямовані удари по лікарнях, медичному персоналові, школах і життєво важливій інфраструктурі, а також використовуються «бочкові бомби» (імпровізовані бомби великої потужності – ред.), касетні бомби і хімічні озброєння», мовиться в заяві.

Перед початком засідання кілька міністрів закликали посилити тиск на Росію через її дії в Сирії, як і на сам сирійський режим та інших його союзників, зокрема, на Іран. Але верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Федеріка Могеріні перед початком зустрічі заявляла, що питання про санкції щодо Росії через її дії в Сирії не пропонувала до розгляду жодна країна Євросоюзу.

У неділю про можливість нових санкцій для тиску на владу Сирії і на Росію заявили голова МЗС Великої Британії Боріс Джонсон і державний секретар США Джон Керрі.

Перед тим, у суботу, канцлер Німеччини Ангела Меркель, за повідомленням, закликала Європейський союз запровадити нові санкції проти Росії через її дії в Сирії. Німецький щоденник Frankfurter Allgemeine Zeitung, посилаючись на джерела в її оточенні, повідомив тоді, що це питання мають обговорювати на зустрічі Європейської ради (саміті ЄС) у четвер і п'ятницю.

Останнім часом на Заході почали закликати до нових санкцій проти Росії через її дії в Сирії, де Москва бере участь у громадянській війні на боці режиму Дамаска, а також проти влади Сирії через бомбардування Алеппо. Це бомбардування також уже не раз називали можливим воєнним злочином. Унаслідок російських і сирійських урядових повітряних ударів по «повстанській» східній частині міста Алеппо, в першу чергу по об'єктах міської інфраструктури, останніми тижнями там загинули й сотні цивільних мешканців.

Радіо Свобода

Україна – НАТО

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Яке майбутнє очікує НАТО після обрання Д.Трампа президентом США?

Нещодавні вибори президента США, на яких переміг кандидат від республіканців Дональд Трамп, сколихнули хвилю обговорень у політичних експертів у всьому світі. Екстравагантний стиль новообраного президента на додачу до різких заяв викликали суперечки стосовно майбутнього НАТО та динаміки ситуації в Сирії та Україні.

Що стосується НАТО, протягом виборчої кампанії Хіларі Клінтон звинувачувала Трампа в тому, що він нібито заявив про вихід США з НАТО. Насправді, він не заявляв цього⁵. Про що він дійсно заявляв, так це про те, що **альянс є «застарілим», та про те, що він перегляне участь у ньому США, оскільки це досить дорого обходиться Вашингтону**⁶. Іншими словами, Д.Трамп хоче, щоб члени НАТО витрачали визначені 2% ВВП на оборонну сферу⁷. На даний момент, такі видатки спостерігаються лише в п'яти країни з 28-ми⁸. Такий підхід видається все менш відірваним від реальності, якщо врахувати той факт, що канцлер Німеччини Ангела Меркель на початку цього місяця дала обіцянку працювати над досягненням двовідсоткового рівня оборонних витрат^{9,10}.

Результати президентських виборів в США сколихнули внутрішні процеси і в ЄС – вперше серйозно заговорили про перспективи оборонного союзу, що не траплялось з 1950-х років. 14 листопада відбулась зустріч, за підсумками якої, країни ЄС погодились на посилення кооперації в сфері безпеки і оборони для досягнення «стратегічної автономності»¹¹. Даний план міг би дозволити ЄС надсилати власні **сили реагування** закордон для реагування на кризи, перш ніж миротворчі сили ООН зможуть взяти це на себе. За словами Могеріні, уряди держав погодились на використання бойових груп ЄС чисельністю 1,5 тисячі чоловік, які діють з 2007 року, але ніколи не використовувались. Тим не менш, про створення спільної армії ЄС не йдеться. Загалом, згаданий план дій позбавлений чітких формулювань та не

⁵<http://www.factcheck.org/2016/05/whats-trumps-position-on-nato/>

⁶<http://www.reuters.com/article/us-trump-putin-nato-commentary-idUSKBN1391SJ>

⁷<https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/nov/10/donald-trump-nato-europe>

⁸http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160704_160704-pr2016-116.pdf

⁹<http://www.dw.com/en/merkel-germany-to-heavily-increase-bundeswehr-budget/a-36054268>

¹⁰<https://rusi.org/commentary/donald-trump-dispassionate-look-his-military-plans>

¹¹<http://www.reuters.com/article/us-eu-defence-idUSKBN1391HH>

передбачає збільшення фінансування на оборону, але він порушив політичні табу на розгляд оборонних питань, що існували досить довгий час.

Що стосується позиції Дональда Трампа щодо залучення НАТО у розв'язанні конфлікту на Донбасі, наразі важко робити будь-які серйозні прогнози. Більшість заяв Трампа, які лунали протягом виборчої кампанії, були досить поверхневими¹². Це свідчить про те, що він не приділяв достатньої уваги вивченню цього питання, оскільки воно аж ніяк не цікавило пересічного американського виборця. Важливим фактором, який впливатиме на політику нової американської адміністрації в цьому питанні, є майбутня кандидатура державного секретаря. Два претенденти на цю роль - колишній спікер Палати представників Ньют Гінґріч та сенатор від Теннессі Боб Коркер – підтримують ідею надання Україні летального озброєння¹³. Додатковим структурним обмеженням для Д. Трампа, у випадку, якщо останній забажає піти на зближення з Росією, виступатиме республіканська більшість у Конгресі.

Попри складність визначення політики Д. Трампа щодо майбутнього НАТО та його місця в реалізації американської безпекової політики, очевидного одне - Альянс чекають важкі часи і проблеми його виживання в умовах співставних із закінченням «холодної», а можливо і з початком нової, вже «гарячої» війни. Інші члени НАТО зайняли вичікувальну позицію та прийняли рішення відкласти саміт НАТО на наступний рік для того, щоб адміністрація Трампа визначила свою політику стосовно альянсу¹⁴.

¹²http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/11/161108_trump_quotes_sa_embargo

¹³<http://www.reuters.com/article/us-usa-election-trump-ukraine-idUSKBN13611S>

¹⁴<http://www.eurointegration.com.ua/rus/news/2016/11/12/7057339/>

Євроатлантичний процес в Україні**В Україні зростає підтримка входження країни у НАТО – опитування 01.11.2016**

Кількість громадян України, які підтримують входження їхньої країни до НАТО зростає на тлі погіршення ставлення до Росії. Про це свідчать результати опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» на замовлення некомерційної організації «Міжнародний республіканський інститут».

Опитування засвідчило, що 43% українців проголосували б на референдумі «за» входження України до НАТО. (У червні їхня кількість становила 39%).

29% громадян України висловилися проти входження Києва до Північноатлантичного альянсу, 17% – не визначилися, ще 11% сказали, що не пішли б голосувати.

57% опитаних українців сказали, що «погано» чи «дуже погано» ставляться до Росії.

Опитування також засвідчило незгоду українців з діями свого уряду щодо економічної ситуації та боротьби з корупцією. 74 відсотки вважає, що економічна ситуація в Україні погіршилася.

Опитування у вигляді інтерв'ю тривало з 28 вересня до 7 жовтня по всій території України, окрім окупованого Росією Криму та непідконтрольної частини Донбасу. Опитано 2400 громадян України віком 18+.

Радіо Свобода

Представництво НАТО в Україні: допомогу з реабілітації надали 110 військовим, пораненим на Донбасі

08.11.16

У представництві НАТО в Україні заявляють, що у рамках програми за підтримки НАТО допомогу з реабілітації надали понад 110 військовослужбовцям, пораненим в зоні бойових дій на Донбасі, понад 1500 українських медичних експертів пройшли навчання.

Як заявив голова представництва НАТО в Україні Александр Вінніков, за допомогою трастового фонду з медичної реабілітації шести різним медичним закладам планують надати допомогу у медичному обладнанні.

«Трастовий фонд з медичної реабілітації є частиною пакету допомоги НАТО в Україні. Це підтримка і політична, і практична Україні, яка ще раз була висловлена на Варшавському саміті. Трастовий фонд з медичної реабілітації активно почав працювати із початку 2016 року. Провідною державою цього проекту є Болгарія, внески до фонду надали 10 країн, з яких три країни є партнерами НАТО, інші – члени альянсу», – пояснює голова представництва НАТО в Україні Александр Вінніков.

Також у рамках програми реабілітації четверо українських військових, які отримали важкі поранення на Донбасі, пробігли 10 кілометрів у 41-му марафоні морської піхоти США, забіг відбувся у Вашингтоні 30 жовтня.

Українську команду представили: Вадим Свириденко, Вадим Мазніченко, Дмитро Фесенко, Павло Степанов. Україна вперше за історію змагань взяла участь у марафоні. Четвірка була обрана з майже 60 кандидатів і до змагань напружено тренувалась в Києві. Самі військові наголошують, що не настільки важливий результат, а сам факт того, що їм вдалося це зробити.

Коштів з державного бюджету України на участь в марафоні не виділяли, зауважує Сергій Тріскач, голова «Української асоціації інвалідів АТО».

Реалізувати її вдалося завдяки фонду НАТО та громадськості, додає він.

За даними Віннікова, в Україні зараз діють 6 трастових фондів НАТО. Основна кількість трастових фондів була започаткована за результатами Уельського саміту 2014 року, ці трастові фонди створені для того, щоб допомогти Україні бути більш обороноздатною, вміти захищатися.

Від квітня 2014 року після російської анексії Криму на Донбасі почався збройний конфлікт. Україна і Захід звинувачують Росію у збройній підтримці сепаратистів. Кремль відкидає ці звинувачення і заявляє, що на Донбасі можуть перебувати російські «добровольці».

Радіо Свобода

Зовнішня політика**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ*****Чи скористається Україна звітом Міжнародного кримінального суду?***

14 листопада 2016 року Офіс Прокурора Міжнародного кримінального суду (МКС) опублікував звіт про дії стосовно попереднього розслідування подій на території України. Цей документ є важливим через те, що він дає міжнародно-правову оцінку подій Євромайдану, захоплення Криму та конфлікту на Сході України.

Відповідно до даного звіту, МКС констатує, що захоплення Криму рівнозначне міжнародному збройному конфлікту між Україною та Російською Федерацією, який почався не пізніше 26 лютого 2014 року. Що важливо, право міжнародних збройних конфліктів застосовується і після 18 березня 2014, коли Автономна Республіка Крим була «прийнята» в склад РФ. В цьому випадку ситуація в Криму і Севастополі рівнозначна окупації. Отже, для цілей Римського статуту збройний конфлікт продовжує бути збройним конфліктом по своїй суті, якщо одна держава частково чи повністю окупувала територію іншої держави, незалежно від того чи супроводжувалась окупація збройним протистоянням¹⁵.

Фактично, даний звіт фіксує на міжнародно-правовому рівні факт окупації Російською Федерацією частини території України і наявність стану війни у відносинах між двома країнами, які так вперто не визнають як Кремль так і офіційна влада України. Це є вагомим аргументом проти ідеологічних закидів про те, що населення Криму виявило бажання приєднатись до РФ, а остання лиш забезпечила це право. В даному контексті відсутність безпосередніх збройних сутичок між Збройними силами України та підрозділами окупанта, що захоплювали Крим, як і невизнання стану війни між Україною та РФ використовується для висвітлення окупації як рішення народу Криму. Нагадаємо, що резолюція Генеральної Асамблеї ООН 68/262 визнає кримський референдум, проведений 16 березня 2014 року, як такий, що не має законної сили і такий, що не може бути основою для зміни статусу АР Крим та міста Севастопіль¹⁶.

¹⁵ <https://www.icc-cpi.int/iccdocs/otp/161114-otp-rep-PE-Ukraine.pdf> , п.158

¹⁶ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/68/262&Lang=R , п.5

Компетенція МКС обмежена чотирма видами злочинів за загальним міжнародним правом: геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини і, потенційно, **злочин агресії**¹⁷. **Чи скористається Україна цією нагодою для міжнародного визнання Росії агресором, а від так і стану війни з агресором та її належного покарання за цей міжнародний злочин?** Справа в тому, що Україна підписала Статут Міжнародного кримінального суду (Римський статут) 20 січня 2000 року¹⁸, але й досі **не ратифікувала його**. Конституційний Суд України у своєму Висновку від 11 липня 2001 року постановив, що Конституція України не передбачає доповнення національної системи. Іншими словами, потрібно внести зміни до Конституції України перед тим, як ратифікувати Римський статут¹⁹. Тим не менш, у змінах до Основного закону, що були проголосовані Верховною Радою 2 червня 2016 року зафіксовано положення, що передбачає визнання Україною юрисдикції МКС через 3 роки – з 2019-ого²⁰. Незважаючи на те, що Верховна Рада відтермінувала процес ратифікації Римського статуту, Україна у квітні 2014 та вересні 2015 років скористалась можливістю передбаченою 12 статтею Статуту для поширення юрисдикції МКС у спеціальному порядку щодо злочинів, вчинених між 21 листопада та 22 лютого 2014 року (у контексті подій на Майдані), а потім – щодо всіх злочинів, скоєних на території України з 20 лютого 2014 року, без крайньої дати. Фактично, **Україна взяла на себе більшість зобов'язань держави-учасниці Римського статуту**²¹. Крім того, ідея приєднання до Римського статуту закріплена в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС (стаття 8)²².

Дана доповідь є проміжним етапом попереднього вивчення справи, який є необхідним для того, щоб Прокурор МКС ініціював розслідування за власною ініціативою. За прогнозом експерта з міжнародного права Миколи Гнатовського, цей попередній етап триватиме ще доволі довго²³. Хоча дана доповідь не дорівнює встановленим в рамках судового процесу фактам, вона тим не менш впливає на формування дискурсу. Якщо юристи-міжнародники останніми роками заявляли про те, що спільна стаття 2. чотирьох Женевських конвенцій 1949 року однозначно кваліфікує будь-яку окупацію частини або всієї території однієї держави іншою державою як міжнародний збройний конфлікт, навіть якщо така окупація не зустрічає збройного спротиву, то тепер така позиція отримала офіційне ствердження в доповіді Офісу прокурора МКС.

Що стосується подій на Сході України, то ситуація є більш складною. Параграф 169. доповіді кваліфікує події як збройний конфлікт одночасно неміжнародного і міжнародного характеру. За словами Миколи Гнатовського, таким чином кваліфікують значну кількість сучасних конфліктів, які обмежуються територією однієї держави, але характеризуються втручанням з-за кордону²⁴.

Вартою уваги є реакція уряду РФ на публікацію даної доповіді: Президент РФ повідомив Генерального секретаря ООН, що РФ відмовляється ратифікувати Римський статут, який вона підписала у 2000 році. Очевидно, російська влада і не збиралась проводити ратифікацію в досяжному майбутньому, але цей крок виявився красномовним. Тим не менш, МКС зберігає свою юрисдикцію щодо подій на

¹⁷ <http://voxukraine.org/2016/01/12/ukraine-and-the-international-criminal-court-a-constitutional-matter-ua/>.

¹⁸ <http://voxukraine.org/2016/01/12/ukraine-and-the-international-criminal-court-a-constitutional-matter-ua/>

¹⁹ Там само

²⁰ http://dt.ua/POLITICS/sudova-reforma-v-ukrayini-oficiyno-nabude-chinnosti-z-zhovtnya-212436_.html

²¹ <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/11/17/7057564/>

²² http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011

²³ <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/11/17/7057564/>

²⁴ Там само.

території України, а це означає вона поширюється і на громадян країн, які не приєдналися до МКС.

Для України офіційний звіт Міжнародного кримінального суду вказує на вихід із глухого кута Мінського процесу, оскільки дає змогу змінити модальність внутрішнього конфлікту («українська криза») на існуючу реальність російсько-українською війни і закріпити за Росією статус агресора і воюючої сторони, а не «посередника» як це закріплено дотепер в Мінських угодах. В подальшому це відкриває можливість для міжнародної спільноти визнати Україну жертвою агресії і застосувати до Росії всю силу міжнародного права як до країни – агресора яка скоїла міжнародний злочин.

Україна та інші міжнародні організації

Україна сподівається на схвалення спеціальної резолюції ООН щодо порушення прав людини в Криму – Президент

14.11.16

Президент Петро Порошенко подякував Швеції, яка разом з Україною виступила співавтором спеціальної резолюції щодо порушення прав людини в Криму.

«Я хочу подякувати нашим шведським партнерам та Прем'єр-міністру Швеції за ефективну кооперацію в рамках ООН. Завтра буде винесена на голосування Третій комітет Генеральної асамблеї ООН спеціальна резолюція щодо дотримання прав людини в Криму. Я хочу подякувати Швеції, яка виступила співавтором цієї резолюції разом з Україною», - сказав Петро Порошенко під час спільної прес-конференції з Прем'єр-міністром Швеції Стефаном Льовеном.

«Ми сподіваємось, що завтра буде в чергове продемонстрована реакція світового співтовариства щодо брутального порушення прав людини в Криму та реакція щодо незаконної анексії Криму Росією», - наголосив Президент.

Глава Української держави висловив задоволення, що з 1 січня 2017 року Україна та Швеція пліч-о-пліч будуть працювати в Раді безпеки ООН. «Я переконаний, що ми матимемо ефективну співпрацю в цій сфері нашої міжнародної координації. В першу чергу, це буде абсолютно важливий підхід до міжнародної безпеки», - сказав він.

Прем'єр-міністр Швеції Стефан Льовен наголосив, що разом з партнерами з ЄС Швеція погодила жорстку реакцію на незаконну анексію Криму та Севастополя, а також на агресію Росії проти України. «Ми також дуже занепокоєні погіршенням ситуації з правами людини в незаконно анексованому Криму», - зазначив він.

Інтернет-представництво Президента України

Двосторонні відносини**Великобританія**

Рада ратифікувала Меморандум у галузі оборони із Великобританією

02.11.16

Верховна Рада ратифікувала Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом міністрів України і урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо співпраці у сфері оборони. За це віддали голоси 236 депутатів.

Таким чином, держави зобов'язуються здійснювати двостороннє співробітництво у галузі оборони задля укріплення миру і стабільності. Документ передбачає обмін досвідом у підготовці особового складу та воєнних доктрин, підготовку військовослужбовців у навчальних центрах, проведення консультацій із оборонної політики, участь у спільних навчаннях, консультування щодо військової розвідки.

«Нам сьогодні вкрай важливо спілкуватись із тими країнами, які мають свою потужну армію», - сказала Оксана Юринець, член комітету з питань європейської інтеграції.

Меморандум розробляли з ініціативи британської сторони. Витрат із держбюджету, пов'язаних із реалізацією цього меморандуму, не передбачається.

Проведення Збройними силами Великобританії військових навчань в Україні буде регулюватись окремим Меморандумом про взаєморозуміння від 18 липня 1996 року.

Між Україною у Британією від 10 лютого 1993 року діє Договір про принципи відносин і співробітництво, від 6 вересня 2004 року – Меморандум про взаєморозуміння щодо обміну і взаємної охорони інформації з обмеженим доступом у сфері оборони.

Радіо Свобода

Словенія

Президент України провів зустріч із Головою Державних Зборів Словенії

08.11.16

У рамках офіційного візиту до Республіки Словенія Президент Петро Порошенко зустрівся з Головою Державних Зборів Словенії Міланом Брглезом.

Співрозмовники обговорили співробітництво в рамках міжнародних організацій, у тому числі на рівні парламентських делегацій.

Глава словенського парламенту запевнив українську сторону в послідовній підтримці територіальної цілісності й суверенітету України та висловив готовність до подальшої співпраці з Україною в цій сфері.

Сторони засудили масові порушення прав людини, зафіксовані міжнародними організаціями в окупованому Росією Криму.

Голова Державних Зборів Словенії висловився за продовження санкцій проти Росії до відновлення територіальної цілісності України.

Співрозмовники наголосили на важливості розширення міжпарламентської співпраці, зокрема між групами українсько-словенської дружби.

Петро Порошенко подякував словенській стороні, яка упродовж двох останніх років прийняла на лікування 240 дітей з Донбасу, батьки яких загинули в наслідок військової агресії Росії проти України, а також дітей, батьки яких були поранені або загинули під час Революції гідності.

Інтернет-представництво Президента України

Президент України зустрівся з Прем'єр-міністром Республіки Словенія

08.11.16

У ході офіційного візиту до Республіки Словенія Президент Петро Порошенко провів переговори з Прем'єр-міністром Словенії Міро Цераром.

Глава Української держави відзначив зацікавленість України в посиленні торговельно-економічної та інвестиційної співпраці з Республікою Словенія. Було наголошено, що зона вільної торгівлі України з Євросоюзом відкриває для цього нові можливості.

Керівник словенського уряду надав високу оцінку прогресу України у здійсненні реформ в економіці. Він назвав здійснення реформ в Україні багатообіцяючим та підтвердив інтерес до розширення двостороннього співробітництва.

Під час зустрічі було домовлено здійснити в прискореному порядку процедури, необхідні для відновлення прямого авіаційного сполучення між країнами.

Президент запросив словенські компанії взяти участь у приватизації в Україні.

Петро Порошенко висловив вдячність словенському уряду за надану практичну допомогу у зв'язку з російською агресією на Донбасі, зокрема надану телерадіопередавальну техніку та гуманітарну допомогу.

Сторони домовилися реалізувати проекти з розмінування та захисту цивільного населення на Донбасі в рамках Міжнародного трастового фонду з підвищення рівня безпеки людини. З цією метою буде укладено міжурядову угоду у сфері протимінної діяльності.

Прем'єр Словенії також наголосив на повній підтримці його країною надання українцям безвізового режиму з країнами ЄС.

Інтернет-представництво Президента України

Україна та Словенія підписали низку документів щодо двосторонньої співпраці

08.11.16

В рамках офіційного візиту Президента Петра Порошенка до Республіки Словенія, за підсумками переговорів на вищому рівні, було підписано низку двосторонніх документів про співпрацю.

Угоду (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Словенія про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв та консульських установ підписали заступник Міністра закордонних справ України Олена Зеркаль та Міністр закордонних справ Республіки Словенія Карл Ер'явець.

Угода передбачає надання на взаємній основі членам сімей українських та словенських працівників дипломатичної служби права здійснювати оплачувану діяльність на території, відповідно, Республіки Словенії та України. Документ спрямований на захист прав та інтересів громадян України – членів сімей, які перебувають на утриманні дипломатичного або консульського персоналу українських дипломатичних представництв та консульських установ.

Угода передбачає зменшення негативних наслідків періодичної зміни місця проживання працівниками дипломатичної служби шляхом надання дозволу членам сімей зазначених осіб реалізувати своє право на працю, підтримувати рівень своєї кваліфікації та отримувати можливості для подальшого професійного розвитку.

Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України Сергій Савчук та Державний секретар міністерства інфраструктури Республіки Словенія Клемен Потішек підписали Меморандум про взаєморозуміння у сферах енергоефективності, відновлюваної енергетики та альтернативних видів палива між Держагентством з енергоефективності та

енергозбереження України та Міністерством інфраструктури та територіального планування Республіки Словенія.

Меморандум спрямований на активізацію двостороннього співробітництва між Україною та Словенією у сферах енергоефективності, поновлювальної енергетики та альтернативних джерел енергії. Документ передбачає обмін інформацією щодо механізмів реалізації проєктів у зазначених сферах, обмін досвідом щодо використання «інтелектуальної енергетики» та поновлювальних видів енергії, а також виробництва електроенергії з поновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Меморандум про співробітництво у сфері захисту прав споживачів та ринкового нагляду між Державною інспекцією України з питань захисту прав споживачів та Ринковою інспекцією Республіки Словенія підписали Заступник Міністра закордонних справ України Олена Зеркаль та Голова Ринкової інспекції Республіки Словенія Андреяка Грліч.

Документ спрямований на встановлення правових засад двостороннього співробітництва у сфері захисту прав споживачів та ринкового нагляду, а також створення необхідних умов для ефективного функціонування відповідних систем. Згідно з Меморандумом, до конкретних напрямів співпраці відносяться, зокрема, взаємне ознайомлення з методами контролю та досвідом, накопиченим під час застосування європейських норм та директив, а також двосторонній обмін досвідом у сфері діяльності лабораторій та розгляду скарг. Сторони надаватимуть один одному публікації з питань захисту прав споживачів та інформуватимуть про свою діяльність, зокрема про заплановані міжнародні конференції та семінари у відповідній сфері.

Крім того, було підписано Угоду про співробітництво між Державною архівною службою України і Архівами Республіки Словенія, спрямовану на формування правової бази з метою розширення та поглиблення двостороннього співробітництва між державними установами України та Словенії в архівній справі. Документ сприятиме подальшій активізації взаємовигідного співробітництва українських архівістів з архівістами Словенії, розширить напрями співробітництва між сторонами щодо взаємного обміну історичними документами, що зберігаються в архівосховищах сторін; обміну спеціалістами з метою проведення спільних наукових досліджень; обміну досвідом із впровадження новітніх технологій у діяльність державних архівів; реалізації спільних наукових, видавничих та виставкових проєктів. Угоду підписали Заступник міністра закордонних справ України Олена Зеркаль та Голова Архівів Республіки Словенія Боян Цвелфар.

Інтернет-представництво Президента України

Швеція

Єдиною можливою реакцією цивілізованого світу має стати продовження санкцій проти агресора - Президент України та Прем'єр-міністр Швеції

14.11.16

Глава Української держави підкреслив роль Швеції в рішучій підтримці суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України в умовах російської агресії на сході нашої країни та незаконної анексії Криму.

«Росія діє абсолютно безвідповідально», - сказав Петро Порошенко під час спільної прес-конференції з Прем'єр-міністром Швеції Стефаном Льюеном. Глава держави додав, що в цій ситуації «єдиною можливою реакцією цивілізованого світу має стати продовження санкцій».

«Питання санкцій залишається життєвоважливим. Рішуча та тверда підтримка Швеції позиції – якщо Мінські угоди не будуть виконуватися, якщо російські окупаційні війська залишаться на окупованій території України, якщо спостерігачам ОБСЄ не буде дозволено моніторити і перевіряти окуповані території, якщо не буде стійкого режиму припинення вогню, виведення артилерії та важкого озброєння, якщо Росія буде продовжувати вбивати українців – санкції мають залишатися», - сказав Президент та подякував Швеції за таку тверду позицію.

Глава держави висловив впевненість, що під час засідання Ради Європейського Союзу в грудні санкції проти агресора будуть продовжені. «На жаль, ми не бачимо ніяких значимих підтверджень прогресу у виконанні Мінських домовленостей в жодній сфері», - зазначив Петро Порошенко. Він наголосив, що Росія подовжує постачати війська, військову техніку та озброєння на окуповану територію України.

Президент також висловив переконання, що найбільш ефективним стосовно санкцій «буде їх запровадження не на 6 місяців, а на рік».

«І ми внесли таку пропозицію нашим європейським партнерам. Я переконаний, що це буде дуже ефективно, у випадку, якщо Росія продемонструє хоча б якийсь прогрес у цій ситуації, буде значно легше скасувати санкції», - сказав Петро Порошенко. При цьому він зазначив, що це буде

вагомою мотивацією для того, щоб Росія залишалася за столом переговорів і робила кроки для повернення миру на українську землю та зупинення окупації.

Президент України також особливо наголосив на важливості європейської та трансатлантичної єдності.

У свою чергу, Прем'єр-міністр Швеції Стефан Льовен зауважив, що пропозиція української сторони про продовження санкцій стосовно Росії на один рік потребує обговорення. Стефан Льовен назвав важливим рішенням прив'язку санкцій до виконання Мінських домовленостей. «Важливий момент, що необхідно виконати Мінські домовленості. Для мене це є головним принципом», - наголосив він.

Інтернет-представництво Президента України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

«Русский мир» розповсюджується там, де є анклав радянської свідомості

Суттєвою характеристикою гібридної війни Росії яку та розв'язала проти Заходу є розмитість її чітких ознак. Такий принцип ведення гібридної війни Ф. Хоффман називає *модальністю*. Український дослідник гібридної війни, керівник дослідницького проекту “Антарес” Гончар М.М., також вказує на ключову роль фактору *невизначеності* в гібридній війні, коли для противника і третіх сторін важко визначити і класифікувати те, що відбувається, оскільки ставка в цій війні зроблена не на базовий для класичного варіанту ведення війни компонент, а на стимулювання та розкриття внутрішнього конфліктогенного потенціалу країни-жертви²⁵. Вибори проросійських кандидатів в президенти Болгарії і Молдові показали, що ця війна має свій ефект – «руський мир» заповнив не тільки пострадянський простір, але й успішно опановує європейським простором витісняючи з нього європейські цінності.

Нажаль Європейський Союз і всі європейські лідери закривали на це очі, шукали з Путіним перемир'я, недопущення холодної війни, не помічаючи, що вже триває «гібридна війна» в середині країн Євросоюзу і на кордонах ЄС. ***Одна з проміжних цілей цієї «гібридної війни» саме і є встановлення проросійських урядів, за допомогою яких потім можна маніпулювати цими країнами в російських інтересах.***

Інформаційний вплив — це найбільш потужний чинник, а він діє не тільки через Russia Today, а й через національні телеканали. Окрім того, одним з інструментів такої «гібридної війни» є широка мережа аналітичних центрів, куплених експертів, які формували таку проросійську, євроскептичну, анти-західну, антиамериканську думку. І ці маніпуляції виявились дуже вдалим, бо фактично була сформована проросійська думка. Це ні для кого не було секретом, але тільки місцеві еліти закривали на це очі. Безумовно, що цей «руський мир» лягає на православ'я, тому першими його жертвами стали саме православні країни: Греція, Болгарія, Молдова,

²⁵ Гибрессия Путина. Невоенные аспекты войн нового поколения. / Фрагменты исследования Центра глобалистики «Стратегия XXI» в рамках проекта «Антарес». К.: Центр глобалистики «Стратегия XXI», 2016 – С. 12-13.

Кіпр. Тобто це вже плацдарм «руського мира» не тільки на пострадянському просторі, а вже на території Європи.

З другого боку, демократичні сили за останній період значно дискредитували себе. У випадку Болгарії: це коли народ очікував рай від вступу в Європейський Союз. Але якщо сусідня Румунія виправдовує цей аванс, який дав ЄС при вступі до євроспільноти, то Болгарія, яка прийшла на причепі Румунії, не здійснила суттєвих реформ і відповідно не виправдала цей аванс. Тому дива не сталося, і, звісно, болгари хитнулися до матінки-Росії, згадали історію про визвольний рух проти Османської імперії, про допомогу братів-росіян і т.д.

І на цій історичній канві та невдалих політичних кроках проєвропейських урядів і в Болгарії, і в Молдові перемогу отримали проросійські кандидати. Оскільки демократичні сили були повністю дискредитовані, то відповідно (як у Болгарії, так і в Молдові) за російського кандидата голосувало переважно старше покоління. Якщо глянути на населення Молдови, то найбільш дієздатне і активне населення виїхало з країни на заробітки. Залишилися дві сили: одна прорумунська, яка асоціює себе з європейською інтеграцією, а інша — **прорадянська**, що експлуатує совкове мислення, яке завжди буде пов'язано з Росією, як у нас на Донбасі. Не випадково цей **«руський мир» побудований на цінностях Російської імперії та Радянського Союзу**. Там все це абсолютно поєднується і базується одне на одному. І ми бачимо сьогодні, що **«руський мир» розповсюджується там, де є анклав радянської свідомості**.

Болгарія — одна з найбільш небезпечних країн ЄС, тому там частина населення не бачить перспектив процвітання в Євросоюзі. Поки Брюссель давав гроші, то владна еліта підтримувала європейський курс. У Болгарії та Молдові з народом ніхто не працював, і народ не бачив реальних здобутків для свого власного добробуту²⁶.

Ці вибори показали, наскільки небезпечний «руський мир». Болгарії не допомогло ні членство в ЄС, ні членство в НАТО. Тобто відбувся підризок зсередини країни. А введення статті 5 Вашингтонського договору не передбачається, якщо всередині відбуваються такі процеси. В цій ситуації НАТО не зможе нічого зробити. Це дуже небезпечний вид «гібридної війни», якою на Заході мало хто цікавиться.

²⁶ <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety-svitovi-dyskusiya/chas-seryoznogo-osmyslennya>